

توزیع آماری رشد موضوعات علوم پزشکی در طول زمان: تحلیل همبستگی بین توسعه‌ی

MeSH و رشد Medline*

محمد توکلی زاده راوری^۱

چکیده

مقدمه: سرعنوان‌های موضوعی پزشکی (MeSH) با بیش از ۲۳ ۰۰۰ سرعنوان، منعکس کننده‌ی موضوعات حوزه‌ی علوم پزشکی است. لذا در این پژوهش با همبستگی بین توسعه‌ی MeSH و افزایش رکوردهای Medline می‌توان چگونگی گسترش آماری موضوعات حوزه‌ی پزشکی را در طول زمان مورد سنجش قرار داد.

روش بررسی: در یک پژوهش تحلیلی، حدود یک میلیون رکورد از موضوعات علوم پزشکی و انتشارات نمایه شده در دامنه‌ی Medline به طور تصادفی انتخاب شد. از طریق تعیین همبستگی بین افزایش تعداد مدارک Medline و افزودن سرعنوان‌های جدید به MeSH، به دو سؤال در خصوص گسترش موضوعات پزشکی پاسخ داده شد: ۱. موضوعات پزشکی در طول زمان از لحاظ کمی چگونه در MeSH گسترش یافته است؟ ۲. امروزه در ازای تولید و انتشار چند مدرک علمی پزشکی، یک موضوع جدید تولید و به صورت سرعنوان به MeSH افزوده می‌شود؟

یافته‌ها: توسعه‌ی MeSH در طول زمان، به صورت لگاریتمی در سه فاز مختلف صورت گرفته است. با تلفیق این سه فاز در یک فاز واحد، فرمولی برای پیش‌بینی توسعه‌ی MeSH و موضوعات پزشکی در ازای افزایش انتشارات این حوزه به دست آمد. از طرفی روشن گردید که امروزه، به صورت خطی، در ازای انتشار بیش از ۲۵۰ مدرک در موضوعات گوناگون علوم پزشکی، یک موضوع جدید فراهم و به MeSH افزوده می‌شود.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که بر خلاف برخی از نظرها، گسترش موضوعات علمی پویاست و این پویایی به صورت خطی است و هرگز متوقف نمی‌شود.

واژه‌های کلیدی: Medline؛ سرعنوان‌های موضوعی؛ اصطلاح‌نامه.

نوع مقاله: تحقیقی

دریافت مقاله: ۱۷/۲/۳

اصلاح نهایی: ۱۷/۵/۱۵

پذیرش مقاله: ۱۷/۶/۱۶

ارجاع: توکلی زاده راوری محمد. توزیع آماری رشد موضوعات علوم پزشکی در طول زمان: تحلیل همبستگی بین توسعه‌ی

MeSH و رشد Medline. مدیریت اطلاعات سلامت ۱۳۸۶؛ ۴ (۲): ۱۸۵-۱۹۲.

مقدمه

موضوعات یا طبقه‌ای از موضوعات جدید، در مدارک نمایه شده و به بانک اطلاعاتی مربوط به آن افزوده و گسترش یافته است. بنا بر این، یکی از ویژگی‌های Thesaurus این

Thesaurus را می‌توان مجموعه‌ای فشرده از موضوعاتی دانست که در یک زمینه خاص گردآوری شده و به طور عام به یک سیستم نمایه‌سازی پیوسته است. این بدان معناست که سرعنوان‌ها یا توصیفگرهای موجود در آن یک‌باره پدید نیامده‌اند، بلکه بر اثر گذشت زمان، با توجه به پدید آمدن

* این مقاله حاصل تحقیقی مستقل است که بدون حمایت مالی سازمانی انجام شده است.

۱. استادیار کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه یزد (نویسنده‌ی مسؤول)

E-mail: mravari@yahoo.com